

Till Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande - Styrkraft för en lyckad integration

Remissinstansen diarienummer: A2024/00878

Övergripande kommentarer

Social- och arbetsmarknadsnämnden har valt att lämna remissvar avseende vissa delar som berör nämndens uppdrag.

Kommentarer till specifika delar av remissen

8.2.2 Etableringsersättningen och etableringstillägget ska följa utvecklingen av konsumentprisindex (KPI)

Social- och arbetsmarknadsnämnden ser positivt på utredningens förslag om att ersättningen och tillägget indexregleras. Det säkerställer att familjer behåller sin köpkraft och bidrar till ekonomisk stabilitet för familjer.

8.2.3 Nivån på etableringsersättningen behöver höjas

Social- och arbetsmarknadsnämnden ser positivt på utredningens förslag om att höja nivån på etableringsersättningen. Detta ökar hushållens disponibla inkomst och ger en ökad ekonomisk trygghet. Det möjliggör bättre planering för hushållen av sin egen ekonomi och antas minska den ekonomiska stressen och bidra till ökad självständighet och värdighet. Det kan i sin tur skapa en mer stabil grund för att fokusera på viktiga aktiviteter som bidrar till ökad integration.

Social- och arbetsmarknadsnämnden anser det välkommet om lagen också omfattar de som redan finns inom etableringen så att de får ett höjt etableringstillägg. Höjningen skulle kunna möjliggöra att dessa individer blir självförsörjande och inte behöver uppbära kompletterande försörjningsstöd. Denna grupp skulle i sådana fall också bli delaktiga av de positiva effekter som en höjning bedöms medföra.

Social- och arbetsmarknadsnämnden ser det dock som en nackdel att den så kallade glappersättningen fortsatt ska ligga på kommunerna. Det ger fel signalvärde att nyanlända under sin första tid i landet, och innan etableringsersättningen kommer igång, behöver vara i kontakt med socialtjänsten och uppbära försörjningsstöd.

8.2.4 Etableringstillägget höjs och individualiseras

Jämställdhetsavsikten i utredningens förslag välkomnas. Det bedöms bidra till positiva effekter för jämställdheten i familjen att utbetalningen av etableringstillägget för barn regleras så att den inte som oftast nu utbetalas främst till mannen.

Social- och arbetsmarknadsnämnden anser det viktigt att säkerställa att föreslagen individualisering av etableringstillägget inte missgynnar barnfamiljer. Det kan finnas en risk för detta om etableringstillägget för sammanboende ska halveras. Detta skulle kunna bidra till en risk för behov av kompletterande försörjningsstöd.

8.2.5 Utökade möjligheter att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser

Grundbulten i utredningens förslag att stärka olika incitament för att nyanlända ska börja arbeta eller utöka sin arbetstid ses som positivt. Genom att börja arbeta ökar nyanländas ekonomiska självständighet vilket kan leda till en mer stabil livssituation. Arbete främjar social integration och möjliggör skapande av nätverk som kan vara avgörande för att nyanlända ska känna sig som en del av samhället.

Förslaget att den som uppbär etableringsersättning ska kunna jobba utan att det påverkar nivån på etableringsersättningen välkomnas. Det ger ett bra signalvärde och bedöms uppmuntra till ett aktivt deltagande på arbetsmarknaden och främja en snabbare integration.

Social- och arbetsmarknadsnämnden ställer sig tveksamma till det stora ansvar som ska läggas på arbetsförmedlingen i arbetsmarknadspolitiska frågor för nyanlända utan att det tillskjuts ytterligare resurser för detta. Här borde kommuner kunna få ett större ansvar.

Sammanfattningsvis anser dock Social- och arbetsmarknadsnämnden att den utmaning som behöver adresseras är den grupp individer som lämnat etableringen men som inte fått fäste på arbetsmarknaden. Här har den verktygslåda som använts i arbetet krympt. Det är inte nyanlända med etableringsersättning som är den största utmaningen i arbetet för en lyckad integration.

Ställningstagande

Social- och arbetsmarknadsnämnden tillstyrker yttrandet.

Björn Sandal, Ordförande Social- och arbetsmarknadsnämnden

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

Yttrandet skickas till Arbetsmarknadsdepartementet per e-post till a.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till a.iu@regeringskansliet.se. Ange diarienummer A2024/00878.